

Ἡ Πρώτη Κυριακή μετά τό Πάσχα

Ἀγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς

Τò σημερινò εὐαγγέλιο μᾶς προσφέρει μιὰ μεγαλειώδη ἀπόδειξη τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ. Μιὰ ἀπόδειξη πού πιστοποιεῖται μέ τήν πίστη τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ἀλλά καί μέ τήν πίστη χιλιάδων ἄλλων χριστιανῶν ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας ἴσαμε σήμερα.

«Οὔσης οὖν ὀψίας τῆ ἡμέρα ἐκείνη τῆ μιᾶ τῶν σαββάτων, καί τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καί ἔστη εἰς τὸ μέσον, καί λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. (Ἰωάν. κ'19).

Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδας εἶναι ἡ ἐπόμενη τοῦ Σαββάτου. Αὐτὸ εἶναι σαφές ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιο, ὅπου ἀναφέρεται: *«Καί διαγενομένου τοῦ σαββάτου... λίαν πρωῖ τῆς μίας σαββάτων»* (Μάρκ. ιστ' 1-2). Ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι ἡ Κυριακή, τότε πού ἀναστήθηκε ὁ Κύριος νωρὶς τὸ πρωί. Ἀργά τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας λοιπόν, οἱ μαθητὲς εἶχαν μαζευτεῖ σ' ἓνα σπίτι στὰ Ἱεροσόλυμα ὅλοι μαζί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θωμά.

Ὅλα εἶχαν γίνεи σύμφωνα μέ τὴν προφητεία: *«πατάξω τὸν ποιμένα καί διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα»* (Μάρκ. ιδ' 27). Οἱ ἀπόστολοι ὅμως δὲν ἦταν ἄλογα ζῶα, γιὰ νὰ διασκορπιστοῦν στοὺς πέντε ἀνέμους. Συγκεντρώθηκαν ὅλοι μαζί σ' ἓνα σπίτι γιὰ νὰ περιμένουν τὶς ἐξελίξεις καί νὰ στηρίξουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο. Ἐπειδὴ φοβοῦνταν τοὺς

Ἰουδαίους εἶχαν κλειδώσει τὴν πόρτα. Ἀναμφίβολα ὅλοι τους εἶχαν ζωντανή στή μνήμη τὴν προφητεία τοῦ Διδασκάλου τους, ὅταν τοὺς προειδοποιούσε πὼς θὰ τοὺς παραδώσουν σὲ συνέδρια καὶ θὰ τοὺς μαστιγώσουν σὲ συναγωγές (βλ. Ματθ. 1 17). Δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ξεχάσουν τὰ φοβερὰ λόγια Του: *«ἄλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξη λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ»* (Ἰωάν. 1στ' 2).

Ὁ φόβος τῶν ἀποστόλων αὐτὲς τὶς μέρες, ὅταν μπροστὰ στὰ μάτια τους συντελέστηκαν τόσα παράλογα ἐγκλήματα ἐναντίον τοῦ Διδασκάλου τους, ἦταν κάτι περισσότερο ἀπὸ κατανοητὸς. Ἀδύναμοι ἄνθρωποι ἦταν. Τί ἄλλο θὰ περίμεναν ἀπὸ τοὺς αἰμοδιψεῖς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἀφοῦ γνώριζαν ἤδη πόσο ἀδίστακτοι ἦταν στή δίκη τοῦ ἀναμάρτητου καὶ παντοδύναμου Χριστοῦ, τοῦ θαυματουργοῦ; Ὁ Χριστὸς ὅμως, ἀκόμα καὶ μέσα στὸν τάφο τοὺς εἶχε στὸ νοῦ Του, γιὰ νὰ μὴ πάθουν κανένα κακό. Θὰ τοὺς ἐνίσχυε νὰ μὴν προδώσουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ νὰ μὴ σκορπιστοῦν σὲ τέσσερις γωνιὲς τῆς γῆς προτοῦ τὸν δοῦν ζωντανὸ καὶ δοξασιμένο.

Καὶ νὰ πού τώρα, τὸ τέταρτο βράδυ ἀπὸ τότε πού οἱ μαθητὲς χωρίστηκαν ἀπὸ τὸν Κύριό τους – ἀπὸ τότε πού τὸν συνέλαβαν καὶ τὸν ὀδήγησαν σὲ δίκη – καὶ τὴν πρώτη μέρα μετὰ τὴν Ἀνάσταση, ὁ Κύριος ἐφανίστηκε μπροστὰ τους ζωντανὸς καὶ δοξασιμένος. Ἦρθε κοντὰ τους καὶ κάθησε στή μέση, ἐνῶ οἱ πόρτες ἦταν κλειδωμένες. Ὅπως ὅλα τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἦταν πολὺ προσεχτικὰ

ύπολογισμένα για να βοηθήσουν τον άνθρωπο, έτσι γινόταν και τώρα. Ο Ευαγγελιστής δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφιβολίας ότι ο Κύριος μπήκε στο κλειδωμένο σπίτι θαυματουργικά. Ο Κύριος εμφανίστηκε μπροστά τους μ' αυτόν τον τρόπο, πρώτα για να μη τους τρομάξει χτυπώντας την πόρτα. Είχαν τρομοκρατηθεί αρκετά από τους Ιουδαίους κι ο Κύριος δεν ήθελε να τους τρομάξει περισσότερο, ούτε για μια στιγμή. Κι ένας δεύτερος λόγος, πού είναι και πιο σπουδαίος, ήταν για να τους δείξει πώς είχε ανακτήσει την παντοδυναμία Του, αφού φαινομενικά ήταν άβοήθητος και νικημένος τις τελευταίες τρεις μέρες. Κι αυτό το διατύπωσε πολύ γρήγορα μετά: «*Εδόθη μοι πάσα εξουσία εν ούρανῳ καὶ ἐπὶ γῆς*» (Ματθ. κη' 18).

Χωρίς το μεγάλο αυτό θαύμα, πώς θα μπορούσε ν' αποκαταστήσει την κλονισμένη πίστη τῶν μαθητῶν Του ο Χριστός; Πώς ο κατακτημένος θα 'δειχνε πώς είναι Νικητής; Πώς θα μπορούσε ο περιφρονημένος, ο εμπαιγμένος, ο βασανισμένος, ο σταυρωμένος και θαμμένος, να δείξει με άλλον τρόπο πώς είναι δοξασμένος; Πώς θα μπορούσε να πείσει με άλλον τρόπο τους φίλους Του πώς το πάθος κι ο θάνατος δεν είχαν αφαιρέσει τίποτα από τη δύναμή Του, ἀλλ' αντίθετα, ὡς ἄνθρωπος εἶχε πολὺ μεγαλύτερη δύναμη; Καὶ κάτι τελευταῖο: ποῖο πλάσμα θα μπορούσε ν' ἀντισταθεῖ στο ἔλεγμα τοῦ Πανάγιου καὶ Παναγνοῦ Θεοῦ;

Ἡ φύση ὀλόκληρη ὑποτάσσεται σὴν ἀγιότητα καὶ τὴν ἀγνότητα. Ὅταν ὁ Χριστὸς ἦταν ἀκόμα ντυμένος με θνητὸ

σῶμα, ἡ θέλησή Του μπορούσε νὰ ὑποτάξει τὴ θάλασσα καὶ τοὺς ἀνέμους. Πῶς θὰ μπορούσαν λοιπὸν ἡ ξύλινη πόρτα καὶ οἱ πέτρινοι τοῖχοι νὰ τοῦ ἀντισταθοῦν, τώρα πού εἶχε δοξασμένο σῶμα; Ὅταν τὸ ἐπιθυμεῖ -κι αὐτὸ τὸ κάνει ὅταν πρέπει, ὅπως σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση- ἡ κτίση ὀλόκληρη εἶναι σὰ νὰ μὴν ὑπάρχει. Τὸ διάστημα κι ὁ χρόνος, ἡ πυκνότητα ἢ ἡ ρευστότητα κάποιου πράγματος, τὸ ὕψος ἢ τὸ βάθος, ὅλα γίνονται ἀδύναμα, ἀνοιχτά, ὑποταγμένα καὶ ἀνίκανα νὰ προβάλουν ὅποιαδήποτε ἀντίσταση.

Εἰρήνη ὑμῖν! Ὁ Νικητὴς τοῦ θανάτου χαιρετᾷ τὸ μικρὸ στρατὸ Του μὲ τὰ λόγια αὐτά. «*Κύριος εὐλογῆσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ*» (Ψάλμ. κη' 10). Ἀπὸ τὸ βάθος τῶν αἰῶνων ὁ προφήτης Δαβὶβ προεῖδε τὴ χαρμόσυνη αὐτὴ στιγμή.

Εἰρήνη ὑμῖν! Αὐτὸς ἦταν ἓνας συνηθισμένος χαιρετισμὸς στὴν Ἀνατολή. Στὰ χεῖλη τοῦ Χριστοῦ τώρα ὅμως ἀποκτοῦσε ἓνα ἰδιαίτερο περιεχόμενο κι ἓνα εἰδικὸ νόημα. Νωρίτερα, τὴν ὥρα πού ἀποχωρίζοταν τοὺς μαθητὲς Του, ὁ Κύριος εἶχε πει: «*Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία*» (Ἰωάν. ιδ' 27). Ὁ Χριστὸς ἔχυσε τὸ αἷμα Του μέσα στὸ ἄδειο δοχεῖο τοῦ κόσμου. Στὸν κοινὸ καὶ συνηθισμένον χαιρετισμὸ ἔδωσε οὐράνια γλυκύτητα. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι χάνουν τὴν ἐσωτερικὴ εἰρήνη τους κι οἱ ἐπίγειες μέριμνες τοὺς γονατίζουν, λένε εἰρήνη ὑμῖν, ἀλλὰ προσφέρουν κάτι πού οἱ ἴδιοι δὲν ἔχουν. Ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς οὔτε τὴ δική τους εἰρήνη μπορεῖ ν' αὐξήσει οὔτε τὴν εἰρήνη ἐκείνων στοὺς

οποίους ἀπευθύνονται. Τὸ λένε αὐτὸ ἀπὸ συνήθεια, ἀπὸ εὐγένεια, ἀπερίσκεπτα, χωρὶς νόημα. Τὸ ἴδιο πράγμα λένε ὅταν μαζεύονται γιὰ νὰ διασκεδάσουν ἢ νὰ μηνύσουν καὶ ν' ἀπατήσουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Χριστοῦ ὅμως εἶναι διαφορετικὸς. Ἐκεῖνος δίνει αὐτὸ ποὺ πραγματικὰ ἔχει. Ἡ δική Του εἰρήνη εἶναι ἡ εἰρήνη τοῦ Νικητῆ, ποὺ ἡ νίκη Του εἶναι πλήρης, ὀλοκληρωτική. Ἡ εἰρήνη Του ἐπομένως εἶναι χαρὰ, θάρρος, υἰγεία, εἰρήνη καὶ δύναμη. Δὲν δίνει τὴν εἰρήνη Του ὅπως κάνει ὁ κόσμος. Δὲν τὴ δίνει ἀπλὰ μὲ τὰ χεῖλη Του, ἀλλὰ μὲ τὴν ἴδια τὴν ψυχὴ Του, μὲ ὅλη Του τὴν καρδιά καὶ τὸ νοῦ, ὅπως ἡ ἀγάπη δίνεται στὴν ἀγάπη. Χαρίζοντάς τους τὴν εἰρήνη Του, τοὺς μεταγγίζει μ' ἓνα μυστηριώδη τρόπο τὴν ὑπαρξή Του. Αὐτὴ εἶναι «ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἢ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν» (Φιλιπ. δ' 7). Τέτοια εἰρήνη σηματοδοτεῖ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τέτοια εἰρήνη ἦταν τὸ μεσουράνημα, ὁ καρπὸς καὶ τὸ στεφάνι τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν πρώτων χριστιανῶν.

Μὲ τὸν χαιρετισμὸ τῶν μαθητῶν Του ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοὺς πείσει πὼς δὲν ἦταν πνεῦμα, ὅπως θὰ μπορούσαν νὰ σκεφτοῦν κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς ἐκείνη τὴ στιγμή (Λουκ. κδ' 37), ἀλλὰ πὼς ἦταν ὁ ἀληθινὸς καὶ ζωντανὸς Κύριος καὶ Διδάσκαλός Τους.

«Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξε αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον» (Ἰωάν. κ' 20). Γιατί ὁ Κύριος τοὺς ἔδειξε τὰ χέρια καὶ τὴν πλευρά

Του; Προφανῶς ἐπειδὴ αὐτὰ εἶχαν δεχτεῖ σὸ σταυρὸ τὶς πληγὲς ἀπὸ τὰ καρφία καὶ τὴ λόγχη. Μὲ τὸ νὰ τοὺς δείξει τὶς πληγὲς Του ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοὺς θυμίσει τί ἔγινε σὸ σταυρὸ καὶ νὰ τοὺς πείσει πὼς ἦταν ζωντανός. Νὰ τοὺς πείσει πὼς ἦταν αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ποιὸς ἄλλος θὰ μπορούσε νὰ ἔχει τὶς πληγὲς αὐτὲς στὰ χέρια καὶ τὴν πλευρά Του; Νὰ τοὺς θυμίσει πὼς θὰ ἔφερνε τὰ σημάδια τῶν πληγῶν ἀκόμα καὶ τώρα πού εἶχε μεταβεῖ στὴν ἀθάνατη δόξα, ὡς αἰώνια μαρτυρία τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πάθους Του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Τότε λοιπόν, ἀφοῦ οἱ μαθητὲς εἶδαν κι ἀναγνώρισαν τὸν Κύριό τους, χάρηκαν πολὺ. Μὲ τὴν προνοητικότητά Του ὁ Σωτήρας μας τοὺς εἶχε προφητέψει νωρίτερα ἀκόμα κι αὐτὴ τὴ στιγμή τῆς χαρᾶς, ὅταν θὰ γύριζε γιὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς μαθητὲς Του. Αὐτὸ εἶχε γίνει λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ πάθος Του, ὅταν οἱ μαθητὲς ἦταν περίλυποι. Ἐκεῖνος, πού ὡς ἄνθρωπος τὴν παραμονὴ τοῦ πάθους Του εἶχε μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ παρηγοριά, ξέχασε τὸν ἑαυτό Του κι ἀγωνιζόταν νὰ παρηγορήσῃ τοὺς λυπημένους μαθητὲς Του: *«Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία»* (Ἰωάν. ιστ' 22). Τώρα, μπροστὰ τους, ἐπαληθεύκε ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ προφητεία. Οἱ θλιμμένες καρδιὲς τους γέμισαν ξαφνικὰ μὲ χαρὰ ἀνεκκλάλητη.

«Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς» (Ἰωάν. κ' 21). Γιατί ὁ Κύριος λέει γιὰ δευτέρη φορὰ *εἰρήνη ὑμῖν*; Ἐπειδὴ

θέλει νὰ τοὺς ὀπλίσει μὲ διπλὴ εἰρήνη γιὰ τὴ μάχη ποὺ τοὺς περιμένει, ἐκεῖ ποὺ τοὺς στέλνει ὁ ἴδιος. Τοὺς δίνει πρῶτα εἰρήνη ἐσωτερικὴ κι ἔπειτα εἰρήνη ἐξωτερικὴ. Μὲ ἄλλα λόγια: εἰρήνη μὲ τὸν ἑαυτὸ τους καὶ εἰρήνη μὲ τὸν κόσμο. Ὅταν λέει εἰρήνη ὑμῖν γιὰ πρώτη φορά, τοὺς δείχνει πῶς Ἐκεῖνος, ὁ Κύριός Τους, ἦταν μαζί τους σωματικὰ καὶ ψυχικὰ. Ἦθελε μ' αὐτὸ νὰ τοὺς πει: «Ὅταν ἔχετε πόλεμο ἐσωτερικὸ μὲ τὰ πάθη, τοὺς λογισμοὺς καὶ τὶς ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες σας κι ἐγὼ βρίσκομαι ἀνάμεσά σας - δηλαδή μέσα στὶς καρδιές σας- μὴ φοβᾶστε τίποτα. Ἐγὼ εἶμαι ἡ εἰρήνη, ὁ Δημιουργὸς τῆς εἰρήνης στὶς καρδιές σας». Τώρα ποὺ τοὺς στέλνει στὸν κόσμο -σὲ πόλεμο ἐξωτερικὸ, μὲ τὸν κόσμο- τοὺς χαιρετᾷ ξανὰ καὶ τοὺς συνοδεύει μὲ εἰρήνη, ὥστε νὰ μὴν φοβηθοῦν τὸν κόσμο, ἀλλὰ νὰ εἶναι καρτερικοὶ στὴν πάλη καὶ νὰ σπέρνουν τὴν εἰρήνη στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Τοὺς χαρίζει εἰρήνη ὑπεράφθονη, γιατί δὲν εἶναι μόνο γιὰ τὴ δική τους ἀνάγκη. Πρέπει νὰ τὴ μεταφέρουν καὶ σὲ ἄλλους, ὅπως τοὺς εἶχε προφητέψει νωρίτερα: *«εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτὴν λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτὴν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. (Ματθ. 1' 12-13).*

Ἡ διπλὴ εἰρήνη μπορεῖ νὰ ἐρμηνευτεῖ καὶ ὡς δόσιμο τῆς εἰρήνης στὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ὅπως ὑποστηρίζουν κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἅγιους Πατέρες. Ὅμως ἡ εἰρήνη τοῦ σώματος καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου ἀντιπροσωπεύουν τὴν

ἴδια εἰρήνη, ἀφοῦ τί ἄλλο εἶναι ὁ κόσμος, παρὰ «ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν» (Α' Ἰωάν. β' 16);

Ἀφοῦ τοὺς ὅπλισε μὲ πλούσια τῆ διπλῆ αὐτῆ εἰρήνη, ὁ Κύριος τοὺς στέλνει στὸν κόσμο. Μὲ ποιὸ τρόπο τοὺς στέλνει; «Καθὼς ἀπέσταλκε μὲ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς» (Ἰωάν. κ' 21). Ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν Υἱὸ Του ἀπὸ ἀγάπη πρὸς ἐκείνους πού τὸν ἔστειλε. «ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγάπησαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. δ' 10). Ἀπὸ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος τώρα, ὁ Κύριος Ἰησοῦς στέλνει τοὺς μαθητὲς Του. Ὁ Πατέρας ἔστειλε τὸν Υἱὸ Του στὸν κόσμο μὲ δύναμη κι ἐξουσία. «Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ ἐστὶ» (Ἰωάν. ισι' 15), εἶπε ὁ Ἰδιος. Κι ἄλλοῦ πάλι: «Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου» (Ματθ. ια' 27).

Ὁ ἀναστημένος Κύριος δίνει στοὺς μαθητὲς Του δύναμη κι ἐξουσία νὰ λύνουν καὶ νὰ δένουν, ὅπως ἀποδείχτηκε λίγο ἀργότερα. Εἶπε ἀκόμα ὁ Κύριος πὼς τὸν ἔστειλε ὁ Πατέρας ὄχι γιὰ νὰ κάνει τὸ δικό Του θέλημα, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὁ Υἱὸς τώρα στέλνει τοὺς μαθητὲς Του ὄχι γιὰ νὰ κάνουν τὸ δικό τους θέλημα, ἀλλὰ τὸ δικό Του. Ὁ Υἱὸς στάλθηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα στὴ γῆ, ὅμως οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή δὲν χωρίστηκε ἀπὸ τὸν Πατέρα. «Ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμπσας με πατήρ» (Ἰωάν. η' 16). Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο τώρα ὁ Υἱὸς στέλνει τοὺς μαθητὲς Του στὸν κόσμο ἀλλὰ τοὺς ὑπόσχεται πὼς θὰ εἶναι μαζί τους «ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων» (Ματθ. κη' 20). Καὶ γιὰ νὰ

διδάξει τὴν ταπείνωση τοὺς ὑπερήφανους κι ἀπερίσκεπτους ἀνθρώπους, ὁ Υἱὸς ἀποδίδει ὅλα τὰ ἔργα Του (βλ. Ψ. ε' 19) καὶ τὴ διδασκαλία Του (βλ. Ἰωάν. ζ' 16) στὸν Πατέρα Του. Στοὺς μαθητὲς Του διδάσκει τὴν ταπείνωση, λέγοντας: «Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲν» (Ἰωάν. ιε' 5). Τοὺς στέλνει ὅμως καὶ ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, ὅπως στάλθηκε κι ὁ ἴδιος. Οἱ ἴδιοι οἱ μαθητὲς ἦταν μάρτυρες γιὰ τὸν τρόπο πού οἱ ἁμαρτωλοὶ οὐρλιαζαν σὰν λύκοι τὶς τελευταῖες μέρες Του, γιὰ τὴ λυσσώδη κι αἰμοδιψὴ ἐπιθυμία τους νὰ τὸν βασανίσουν ἕως θανάτου. Τώρα ὅμως εἶναι μπροστὰ τους, ζωντανὴ μαρτυρία πῶς, ὅταν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἴτε αὐτοχειριάζονται εἴτε σκοτώνουν κάποιον ἄλλον, πάντα τὸν ἑαυτὸ τους σκοτώνουν, ὄχι τὸν ἄλλον. Ἡ νίκη Του εἶναι βεβαίωση τῆς δικῆς τους μελλοντικῆς νίκης.

«Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται» (Ἰωάν. κ' 22-23). Εἶδαμε πῶς ὁ Κύριος πρῶτα ὅπλισε τοὺς μαθητὲς Του μὲ εἰρήνη καὶ μετὰ στερέωσε τὴν πίστη τους. Παραλλήλως τὴν ἀποστολή τους μὲ τὴ δική Του καὶ τοὺς ἔστειλε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πού εἶχε στείλει καὶ τὸν ἴδιο ὁ Πατέρας. Τώρα βλέπουμε πῶς τοὺς ὀπλίζει μὲ δύναμη κι ἐξουσία. Τοὺς ἔδωσε δύναμη μὲ τὴν πνοή Του καὶ ἐξουσία μὲ τὰ λόγια πού τοὺς εἶπε. Ἐκεῖνος πού ἀνακαίνισε τὸν κόσμον, ἦταν καὶ ὁ Δημιουργὸς του. Ὅταν ὁ Θεὸς ἔφτιαξε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν πηλὸ τῆς γῆς, «ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ

ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γέν. β' 7). Ὁ ἀνακαινιστὴς τοῦ κόσμου ἐνεργεῖ τώρα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ἔδωσε πνοὴ ζωῆς στοὺς ἀνθρώπους πού ἡ ἁμαρτία τοὺς εἶχε κάνει ἀδύναμους. Μὲ τὴ ζωοποιὸ πνοὴ Του ἀναγεννᾷ, ἀνακαινίζει καὶ ἀνασταίνει ἐκ νεκρῶν τὶς ἀναισθητες ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων πού εἶναι δεμένες στὴ γῆ. Ὁ Κύριος ἐνεφύσησε στοὺς ἀποστόλους καὶ εἶπε: Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη χορηγία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ δεύτερη θὰ γίνει τὴν πενηκοστὴ μέρα ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴ αὐτὴ βραδυά. Ἡ πρώτη ἔγινε γιὰ νὰ ἀναζωογονήσει καὶ νὰ ἐνισχύσει τοὺς ἴδιους τοὺς μαθητές. Ἡ δεύτερη ἀφοροῦσε τὴν ἀποστολικὴ διακονία τους στὸν κόσμο, γιὰ νὰ μεταδώσουν στοὺς ἀνθρώπους τὴ νέα ζωὴ. Τοὺς ἔδωσε δύναμη μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, μαζὶ μὲ ἐξουσία νὰ συγχωροῦν ἢ νὰ δεσμεύουν ἁμαρτίες.

Ἀλήθεια, πόσο ὑποφέρει ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού σφετερίζονται τὴν ἐξουσία χωρὶς νὰ ἔχουν μέσα τους τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ἔχουν λάβει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα! Ὅταν ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος ἀρπάζει τὴν ἐξουσία πού ἀνήκει στοὺς δικαστὲς καὶ τοὺς πρεσβύτερους, εἶναι μάστιγα γιὰ τὸν κόσμο. Εἶναι ἓνα πῶμα δεμένο στὸ σαμᾶρι ἐνὸς ἀχαλίνωτου ἀλόγου. Τὸ ἴδιο γίνεται μὲ τοὺς εἰδωλολάτρεις, πού τὴν ἐξουσία τὴν ἀρπάζουν. Αὐτὸ ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀνάμεσα σὲ χριστιανούς, ὅπου ὁ Θεὸς δίνει ἐξουσία σὲ κείνους πού πρωτύτερα δέχτηκαν τὸ

Ἅγιο Πνεῦμα. Βλέπετε πῶς ὅλα σχεδιάζονται καὶ τακτοποιοῦνται ὁμορφα στὴ βασιλεία ποῦ ἰδρύει ὁ Χριστός. Τὴν ἐξουσία τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, τοῦ νὰ συγχωρεῖ κανεῖς ἁμαρτίες ἢ ὄχι, ὁ Κύριος τὴν εἶχε ὑποσχεθεῖ καὶ νωρίτερα στὸν ἀπόστολο Πέτρο (βλ. Ματθ. 10' 19) κι ἀργότερα στοὺς ἄλλους ἀποστόλους (βλ. Μάρκ. 16' 18). Ὁ Κύριος ἐπαναβεβαιώνει τώρα τὴν ὑπόσχεσή Του, τὴν ἴδια μέρα τῆς πανένδοξης Ἀνάστασής Του. Αὐτὴ τὴ φορά δὲν ξεχωρίζει τὸν Πέτρο ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ δίνει δύναμη κι ἐξουσία σ' ὅλους ἐξίσου, χωρὶς διάκριση. Ποτὲ δὲν ἔδωσε στὸν Πέτρο ὁ Κύριος εἰδικὴ δύναμη κι ἐξουσία. Μόνο τὴν ὑπόσχεσή Του ἔδωσε ἰδιαίτερα στὸν Πέτρο, κι αὐτὸ τότε ποῦ ὁ ἀπόστολος ἐμπνεύστηκε κι ἔδωσε τὴν ὁμολογία πῶς ὁ Χριστός εἶναι «ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 10' 16). Σὰν ἔνδειξη ἐπιδοκιμασίας τῆς ὁμολογίας Του, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ στερεώσῃ τοὺς ἄλλους μαθητὲς στὴν πίστη καὶ ὁμολογία αὐτῆ, ὁ Κύριος ἔδωσε στὸν Πέτρο τὴν ὑπόσχεση τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν τὶς ἁμαρτίες, ποῦ ἀργότερα ἔδωσε σ' ὅλους τοὺς μαθητὲς Του. Ἔτσι, τὴν ἴδια τὴ μέρα τῆς πανένδοξης Ἀνάστασής Του, ὁ Κύριος ἐξισώνει ὅλους τοὺς ἀποστόλους. Ἐκεῖνοι ἀργότερα μετέδωσαν τὴ δύ-ναμη καὶ τὴν ἐξουσία αὐτὴ στοὺς διαδόχους τους, τοὺς ἐπισκόπους κι οἱ ἐπίσκοποι στοὺς ἱερεῖς. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ ἐξουσία αὐτὴ εἶναι ἐνεργὴ μέχρι σήμερα στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

«Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. 25 ἔλεγου οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι

μαθηταί· έωράκαμεν τόν Κύριον. ό δέ είπεν αύτοίς· έάν μή ίδω έν ταίς χερσίν αύτοϋ τόν τύπον τών ήλων, και βάλω τόν δάκτυλόν μου είς τόν τύπον τών ήλων, και βάλω τήν χειρά μου είς τήν πλευράν αύτοϋ, ού μή πιστεύσω» (Ιωάν. κ' 24-25). Άν δέν δώ τά σημάδια άπό τά καρφιά στα χέρια Του, είπε ό Θωμάς, άν δέ βάλω ό ίδιος τόν δάκτυλό μου στα σημάδια αυτά κι άν δέν άκουμπήσω τόν χέρι μου στην πλευρά Του, για να δώ τόν σημάδι τής λόγχης, δέν θα πιστέψω.

«Δίδυμος» δέν ήταν τόν παρατσούκλι του Θωμά. Αυτό ήταν τόν έλληνικό του όνομα. Ίσως τόν όνομα αυτό να του δόθηκε άπό κάποια μυσική κι άνεξερεύνητη πρόνοια, για να δείξει τις δυο όψεις τής ψυχής του, τήν άμφιβολία και τήν πίστη. Σ' όλο τόν διάστημα πού άκολουθούσε τόν Χριστό, δέν βλέπουμε να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση ούτε στην άμφιβολία ούτε στην πίστη του. Μόνον σε μιάν περίπτωση αναφέρεται τόν προσωπικό του θάρρος κι ή άφοσίωσή του στον Κύριο, άν κι αυτό φαίνεται να προκύπτει άπό έλλειψη κατανόησης. Τόν περιστατικό αυτό έγινε όταν έμαθαν τήν είδηση για τόν θάνατο του Λαζάρου κι ό Κύριος είπε στους μαθητές Του: «άλλ' άγωμεν προς αυτόν». Ό Θωμάς νόμισε πως ό Κύριος τούς καλούσε ν' άποδεχτούν τόν δικόν τους θάνατο. Δέν καταλάβαινε τότε πως για τόν Ζώντα Κύριο δέν υπάρχουν νεκροί. Δέν μπορούσε να διαβλέψει βέβαια τήν πρόθεση του Κυρίου ν' αναστήσει τόν Λάζαρο. Γράφει ό ευαγγελιστής: «είπεν οϋν Θωμάς ό λεγόμενος Δίδυμος τοίς

συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ» (Ἰωάν. 1α' 16).

Ἄν καὶ τὰ λόγια αὐτὰ δὲν εἰπώθηκαν μὲ ἐπίγνωση, ἦταν χαρακτηριστικὰ γενναίας κι ἀφοσιωμένης καρδιάς. Ὁ Θωμᾶς ἦταν μάρτυρας τῆς ἀνάστασης τοῦ Λαζάρου, ὅπως καὶ σὲ ἄλλη περίπτωση τῆς ἀνάστασης τοῦ γιοῦ τῆς χήρας τῆς Ναϊν. Στὴν ἀνάσταση τῆς κόρης τοῦ Ἰαείρου δὲν ἦταν μπροστά, μέσα στὸ δωμάτιο τῆς νεκρῆς κοπέλας. Ἐκεῖ ὁ Κύριος πῆρε μαζί Του μόνο τοὺς τρεῖς κορυφαίους μαθητὲς Του. Δὲν ἀναφέρεται πουθενὰ ὅμως πὼς διατύπωσε κάποια ἀμφιβολία γιὰ τὸ θαῦμα τοῦ Κυρίου. Καὶ βέβαια ἦταν μάρτυρας σ' ὅλα τὰ μεγάλα θαύματα πού ἔκανε ὁ Κύριος τὰ χρόνια πού ἦταν μαζί Του. Εἶχε ἀκούσει τὴν προφητεία τοῦ Χριστοῦ πὼς θ' ἀναστηθεῖ τὴν τρίτη μέρα. Τώρα ἀκούει τοὺς δέκα φίλους του νὰ λένε πὼς ὁ Κύριος ἐμφανίστηκε μπροστά τους ζωντανός, πὼς τοὺς ἔδειξε τὶς πληγές Του. Εἶχε ἀκούσει πὼς ὁ Πέτρος κι ὁ Ἰωάννης βρῆκαν τὸν τάφο Του ἄδειο, ἴσως νὰ τὸ ἔχε ἀκούσει αὐτὸ κι ἀπὸ τὶς μυροφόρες γυναῖκες. Εἶχε ἀκούσει πὼς τὸν Κύριο τὸν εἶδε κι ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ κι ὅτι συνομίλησε μαζί Του. Εἶχε ἀκούσει ἐπίσης πὼς δυὸ μαθητὲς πήγαιναν πρὸς τοὺς Ἐμμαοὺς καὶ συνταξίδευαν μὲ τὸν ἀναστημένο Κύριο.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ γνώριζε ὁ Θωμᾶς, μὰ φαίνεται πὼς ἡ πίστη του δὲν ἦταν σταθερὴ, δυσπιστοῦσε. Δὲν τὰ πίστευε ἐπειδὴ δὲν εἶχε δεῖ ἀναστημένο τὸν Κύριο. Καὶ τὸ ξεκαθάρισε πὼς δὲν τοῦ ἔφτανε νὰ δεῖ τὸν Κύριο, ἤθελε ν' ἀκουμπήσει καὶ τὶς πληγές στὰ χέρια Του. Ἄν τὸ δεῖ αὐτὸ κανεὶς ἀπὸ τὴν

ἀνθρώπινη πλευρά, αὐτὴ εἶναι μιὰ σπάνια κι ἀκατανόητη ἐπιμονὴ κι ἰσχυρογνωμοσύνη στὴν ἀπιστία. Μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ ὅμως ἂν τὸ δεῖ κανεὶς ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Θείας Πρόνοιας. Ἡ σταθερότητα τῆς πίστεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἐμβαθύνει καὶ νὰ κατανοήσῃ τὰ δυσθεώρητα βάθη τῆς Θείας Πρόνοιας; Ποιὸς μπορεῖ νὰ βεβαιώσῃ πὼς ὁ Θεός, μὲ τὴν πρόνοιά Του, δὲν ἤθελε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ, γιὰ χάρη τῆς πίστεως τῶν πολλῶν; Σὲ κάθε περίπτωση δύο πράγματα ἔχουν ἀποσαφηνιστεῖ ἐδῶ: ἡ φοβερὴ ἀσθένεια τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ὅπως ἀποκαλύπτεται στὴν πεισματικὴ ἀπιστία ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους (πού εἶχε ἀμέτρητους λόγους νὰ πιστεύσῃ) , καθὼς κι ἡ ἄπειρη σοφία κι ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ἀγιότητά Του ὁ Θεός δὲν χρησιμοποιεῖ τὸ κακὸ γιὰ νὰ βγάλῃ καλὸ ἀποτέλεσμα. Δὲν χρησιμοποιεῖ κακὰ μέσα γιὰ νὰ πετύχει καλοὺς στόχους. Μὲ τὴ σοφία καὶ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος διορθώνει τοὺς κακοὺς μας τρόπους καὶ τοὺς μεταποιεῖ σὲ καλοὺς.

Ὁ Θωμᾶς διαβεβαιώνει τοὺς συμμαθητὲς Του πὼς δὲν θὰ πιστέψῃ στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Του ἂν δὲν βάλῃ τὸ δάχτυλό του στὰ σημάδια τῶν χεριῶν Του, «εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν». Σίγουρα τὸ λέει αὐτὸ ἐπειδὴ οἱ φίλοι του εἶπαν πὼς ὁ ἴδιος ὁ Κύριός τους ἔδειξε τὶς πληγὲς στὰ χέρια καὶ τὴν πλευρὰ Του. Ἄς δοῦμε τώρα πῶς πείθει ὁ Κύριος τὸν ἀπιστο Θωμᾶ:

«Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν» (Ἰωάν. κ' 26). Ὀκτὼ μέρες ἀργότερα, Κυριακὴ πάλι, οἱ μαθητὲς ἦταν συναγμένοι. Μαζί τους ἦταν καὶ ὁ Θωμᾶς. Τότε, κι ἐνῶ οἱ πόρτες ἦταν πάλι κλεισμένες, ὁ Ἰησοῦς μπῆκε μέσα, στάθηκε ἀνάμεσά τους καὶ εἶπε: εἰρήνη ὑμῖν. Ὅλα ἔγιναν ὅπως καὶ τὴν πρώτη φορά πού ἐμφανίστηκε μπροστά τους. Ὅλα, μόνο πού τώρα ἦταν κι ὁ Θωμᾶς μαζί τους. Φαίνεται πὼς ὁ Κύριος ἤθελε νὰ ἐμφανιστεῖ στὸν Θωμᾶ ἀκριβῶς ὅπως καὶ στοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσει στὸ δύσπιστο μαθητὴ ὅλα ἐκεῖνα πού τοῦ διηγήθηκαν οἱ ἄλλοι δέκα.

Γιατί περίμενε ὁ Κύριος νὰ περάσουν ὀκτὼ μέρες; Γιατί δὲν ἐμφανίστηκε νωρίτερα; Πρῶτο, γιὰ νὰ εἶναι ὅλες οἱ συνθήκες κι οἱ περιστάσεις ἀκριβῶς ἴδιες. Ὅπως τὴν πρώτη φορά πού ἐμφανίστηκε ἦταν Κυριακὴ, ἔτσι ἔπρεπε νὰ ἐμφανιστεῖ καὶ τώρα Κυριακὴ. Δεύτερο, ὥστε μὲ τὴν ἀναμονὴ νὰ γίνει μεγαλύτερη ἢ ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ. Τρίτο, γιὰ νὰ μάθει στοὺς μαθητὲς Του τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν καρτερία στὴν προσευχὴ, προκειμένου νὰ μεταδώσουν στὸ φίλο τους τὴ δική τους πίστη, γιατί οἱ μαθητὲς σίγουρα θὰ προσεύχονταν νὰ ἐμφανιστεῖ ξανά ὁ Κύριος γιὰ χάρη τοῦ Θωμᾶ. Τέταρτο, γιὰ νὰ συνειδητοποιήσουν οἱ μαθητὲς τὴν ἀδυναμία τους νὰ πιστοποιήσουν τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου χωρὶς τὴ δική Του βοήθεια. Καὶ τελευταῖο, ἴσως ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς ὀκτὼ ὑποδηλώνει τὶς ἔσχατες μέρες, τὴν

παραμονή τῆς δεύτερης ἔλευσης τοῦ Χριστοῦ, τότε πού ἄνθρωποι σάν τόν Θωμά θά εἶναι πολὺ ἀδύναμοι καὶ κλιαροὶ στὴν πίστη, θά καθοδηγοῦνται μὲ βάση τὶς αἰσθήσεις τους καὶ θά πιστεύουν μόνο ἐκεῖνα πού ἀντιλαμβάνονται μ' αὐτὲς (τὶς αἰσθήσεις τους). Τότε οἱ ἄνθρωποι θά λένε, ὅπως κι ὁ Θωμάς : Ἄν δὲν ἰδῶ, δὲ θά πιστέψω. *«Καὶ τότε κόβονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου»* (Ματθ. κδ' 30).

«Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός» (Ἰωάν. κ' 27). Κι ὁ Θωμάς τοῦ ἀπάντησε: Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!

Τῆ δεύτερη φορά πού ἐμφανίστηκε στοὺς ἀποστόλους ὁ Κύριος τὸ ἔκανε μόνο γιὰ τὸ Θωμά. Γιὰ χάρη ἑνὸς ἀνθρώπου, ἑνὸς ἀμαρτωλοῦ. Ἐκεῖνος πού περιβάλλεται ἀπὸ ἀγγελικοὺς χοροὺς πού τὸν ὕμνοῦν ἀγαλλόμενοι, ὡς Νικητὴ τοῦ θανάτου, ἀφήνει τὰ οὐράνια τάγματα καὶ σπεύδει νὰ σώσει τὸ ἓνα πρόβατο, τὸ ἀπολωλός. Ἄς τὸ δοῦν αὐτὸ ὅλοι οἱ ἔνδοξοι κι οἱ δυνατοὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου πού ξεχνοῦν τοὺς ἀδύνατους καὶ ταπεινοὺς φίλους τους, πού τοὺς ἀποφεύγουν μὲ ντροπὴ καὶ περιφρόνηση. Ἄς τὸ δοῦν αὐτὸ κι ἄς ντραποῦν ἀπὸ τὸ παράδειγμά Του. Μὲ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος ὁ Κύριος δὲν ἔνιωσε οὔτε ντροπὴ οὔτε ταπείνωση. Μὲ τὴν ἀγάπη Του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος Ἐκεῖνος, ὁ δοξασμένος καὶ παντοδύναμος, κατέβηκε γιὰ δεύτερη φορά σ' ἓνα ταπεινὸ δωμάτιο στὰ Ἱεροσόλυμα. Πόσο εὐλογημένο εἶναι τὸ

δωμάτιο αὐτό, ἀπ' ὅπου προέκυψαν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα περισσότερες εὐλογίες, ἀπ' ὅσες θὰ μπορούσαν νὰ προκύψουν ἀπ' ὅλα τὰ παλάτια τῶν αὐτοκρατόρων!

Μόλις ὁ Κύριος παρουσιάστηκε μπροστὰ στὸν Θωμᾶ, ἐκεῖνος ἀναφώνησε μὲ χαρὰ: «*Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!*» Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Θωμᾶς ὁμολόγησε τὸν Χριστὸ ὡς Ἄνθρωπο καὶ ὡς Θεό, ὡς ἓνα ζωντανὸ πρόσωπο. Μόνο ἡ ἐπαφή μὲ τὸν ἀναστημένο Κύριο ἦταν ἀρκετὴ νὰ δώσει στὸν Θωμᾶ τὴν εὐλογία τοῦ Πνεύματος, τὴν ἀναγέννηση τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν τὶς ἁμαρτίες, κάτι ποὺ ὀκτῶ μέρες νωρίτερα εἶχε δώσει στοὺς ἄλλους μαθητὲς μὲ τὸ λόγο καὶ τὴν πνοή Του. Ὅταν ὁ Κύριος βρισκόταν ἀκόμα στὸ θνητὸ σῶμα Του, προτοῦ ἀναστηθεῖ, μπορούσε νὰ θεραπεύσει τὴν αἱμορροῦσα γυναῖκα μόνο μὲ τὸ νὰ τῆς ἐπιτρέψει ν' ἀγγίξει τὸ ἱμάτιό Του. Πολὺ περισσότερο τώρα, μὲ τὸ δοξασμένο κι ἀναστημένο σῶμα Του, μπορούσε νὰ δώσει μόνο μὲ τὴν ἐπαφή στὸν Θωμᾶ τὴν ἐξουσία ποὺ εἶχε δώσει μὲ διαφορετικὸ τρόπο στοὺς ἄλλους ἀποστόλους. Δὲν ἦταν ἀδύνατο βέβαια νὰ δώσει ὁ Κύριος καὶ στὸ Θωμᾶ δύναμη κι ἐξουσία μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ τὴν ἔδωσε στοὺς ἄλλους ἀποστόλους, ἂν κι αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται στὰ εὐαγγέλια. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸ πὼς δὲν καταγράφηκαν ὅλα ὅσα εἶπε κι ἔκανε ὁ Κύριος μετὰ τὴν ἔνδοξη Ἀνάστασή Του, ὅπως διαβεβαιώνει ὁ εὐαγγελιστὴς λίγο ἀργότερα. Τὸ ἀξιοσημεῖωτο εἶναι πὼς ὁ Θωμᾶς, μὲ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, ἔλαβε τὴν ἴδια δύναμη κι ἐξουσία, ὅπως κι οἱ ἄλλοι μαθητὲς. Αὐτὸ εἶναι σαφὲς ἀπὸ τὴν

ἀποστολική Του διακονία, ἀπὸ τὰ θαύματά του καὶ τὸ μαρτυρικὸ του θάνατο. (Ἀπὸ τὸ βίο τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ μαθαίνουμε πὼς καταδικάστηκε σὲ θάνατο ἐπειδὴ ὁμολόγησε μὲ θάρρος καὶ παρρησία πὼς ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε. Πέντε στρατιῶτες ὄρμησαν τότε ἐναντίον τοῦ γενναίου στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν σκότωσαν μὲ τὶς λόγχες τους).

Γιὰ ν' ἀποκαταστήσει καὶ νὰ ἐδραιώσῃ τὴν πίστη τοῦ Θωμᾶ, ὁ Κύριος τὸν ἐπέπληξε εὐγενικά: «λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰωάν. κ' 29). Ἐσύ, Θωμᾶ, τοῦ εἶπε, μὲ πίστεψες περισσότερο μὲ τὶς αἰσθήσεις σου παρὰ μὲ τὸ πνεῦμα σου. Ἦθελες μὲ τὰ αἰσθητήριά σου νὰ πειστῆς, γι' αὐτὸ κι ἐγὼ σοῦ ἔδωσα τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ κάνεις αὐτό. Κι ἐσύ πείστηκες μὲ τὸ νὰ μὲ δεῖς καὶ νὰ μὲ ἀγγίξεις. Ὅμως, μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Μακάριοι κι εὐλογημένοι εἶναι ἐκεῖνοι πού δὲν εἶδαν μὲ τὰ μάτια τους, ἀλλὰ μὲ τὸ πνεῦμα τους καὶ πίστεψαν μὲ τὴν καρδιά τους. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι πού πιστεύουν στὸν Χριστὸ καὶ τὸ εὐαγγέλιό Του χωρὶς νὰ τὸν δοῦν μὲ τὰ σωματικά τους μάτια, δίχως νὰ τὸν ἀγγίξουν μὲ τὰ χέρια τους. Μακάριο εἶναι τὸ παιδί πού πιστεύει ὅλα ὅσα τοῦ λέει ἡ μητέρα του, χωρὶς νὰ τὰ ἀμφισβητήσῃ καὶ νὰ θελήσῃ νὰ τὰ ἐπιβεβαιώσῃ μὲ τὰ μάτια ἢ μὲ τὰ χέρια του. «Ἐστὼ δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ» (Ματθ. ε' 37).

Ὁ Κύριος τὸ εἶχε πει πολλές φορές νωρίτερα πὼς θ' ἀναστηθεῖ κι ἔπρεπε νὰ τὸν πιστέψουν. Γιὰ νὰ πειστοῦν οἱ

ἄπιστοι ὅμως καὶ νὰ ἐδραιωθοῦν στὴν πίστη οἱ ὀλιγόπιστοι, ὁ Κύριος δὲν περιορίστηκε μόνο σὲ ὅσα προεῖπε γιὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασή Του, ἀλλὰ ἔκανε καὶ πολλές ἐμφανίσεις μετὰ ἀπ' αὐτήν. Ἦταν πολὺ σπουδαῖο γιὰ Ἐκεῖνον ὥστε οἱ ἀπόστολοι κι ἀπ' αὐτοὺς οἱ πιστοί, ν' ἀποκτήσουν δυνατὴ πίστη στὴν Ἀνάστασή Του. Αὐτὴ εἶναι ἡ βάση τῆς πίστεως κι ἡ εὐφροσύνη τοῦ χριστιανοῦ. Γι' αὐτὸ κι ὁ πάνσοφος Κύριος ἔκανε τὰ πάντα γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὸ πνεῦμα ἀλλὰ καὶ τὶς αἰσθήσεις τῶν ἀποστόλων, ὥστε κανενὸς ἡ πίστη νὰ μὴν κλονιστεῖ, νὰ μὴν ἀμφιβάλλει πὼς ὁ Κύριος εἶναι ἀναστημένος καὶ ζωντανός. Ἄν καὶ «τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν» (Ἰωάν. στ' 63) καὶ μ' ὄλο πού οἱ αἰσθήσεις μποροῦν νὰ ἐξαπατήσουν τὸν ἄνθρωπο πιὸ γρήγορα ἀπὸ τὸ πνεῦμα, ὁ γλυκὺς Κύριος συγκατένευσε στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία καὶ ἔκανε ὅ,τι ἦταν δυνατὸ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει καὶ τὴν αἰσθητὴ ἀντίληψη καὶ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ κι ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ παραμένει ὡς σήμερα τὸ πλεόν ἀναμφισβήτητο γεγονὸς στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ποιὸ ἄλλο γεγονὸς, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ ἀπώτατο παρελθόν, παραμένει τόσο φανερὰ καὶ προσεχτικὰ τεκμηριωμένο ὅσο αὐτό;

«Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ» (Ἰωάν. κ' 30-31). Εἶναι φανερὸ πὼς ἐδῶ ὁ

εὐαγγελιστῆς πρέπει νὰ μιλάει γιὰ θαύματα πού ἔκανε ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάσταση. Αὐτὸ προκύπτει πρῶτα ἀπὸ τὴν ἀφήγηση πού προηγήθηκε, γιὰ τὴν ἐμφάνιση τοῦ ἀναστημένου Κυρίου. Φαίνεται ἐπίσης ἀπὸ τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅπου ἀναφέρεται πὼς ὁ Κύριος «*παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπιανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ*» (Πράξ. α' 3).

Ποῦ ἔχουν καταγραφῆ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἀψευδῆ γεγονότα πού ἔκανε τὶς σαράντα αὐτὲς μέρες; Πουθενά. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης ὁμολογεῖ πὼς δὲν ἔχουν γραφῆ ὅλα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον – τὸ εὐαγγέλιό του (βλ. Ἰωάν. κα' 25). Τέλος, τὸ ὅτι ὁ εὐαγγελιστῆς ἐδῶ δὲν μιλάει μόνο γιὰ τὰ θαύματα πού ἔκανε μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του καὶ γιὰ ὅσα ἔκανε στὴ διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του, φαίνεται ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ εὐαγγελιστῆ, μὲ τὰ ὅποια κλείνει καὶ τὸ εὐαγγέλιό του: «*ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν*» (Ἰωάν. κα' 25). Οὔτε ὁ κόσμος ὀλόκληρος δὲν θὰ χωροῦσε τὰ βιβλία πού θὰ χρειάζονταν γιὰ νὰ καταχωρηθοῦν ὅλα ὅσα εἶπε καὶ ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἀναφέρονται σὲ ὅλα τὰ θαύματα πού ἔκανε ὁ Χριστὸς στὴ διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του, τόσο πρὶν ὅσο καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του. Τὰ λόγια τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο νόημα μ' αὐτὰ πού τελειώνει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τὸ εὐαγγέλιον. Ὑπῆρχε κάποιος λόγος νὰ τὰ ἐπαναλάβει;

Όλα όσα γράφτηκαν στο εὐαγγέλιο ἔχουν ἓνα μοναδικὸ σκοπὸ: *«ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ»*. Αὐτὸ σημαίνει: Μὴν περιμένετε ἄλλον Μεσσία καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ποὺ ἦταν νὰ ἔρθει, ἦρθε. Αὐτὸς ποὺ προφήτεψαν οἱ προφῆτες τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ κι οἱ Σίβυλλες τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ἐμφανίστηκε στ' ἀλήθεια. Όλα όσα γράφτηκαν, ἦταν ἐπίσης ὥστε καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Μὲ τὴν πίστη αὐτῆ, ποὺ ὁ Θωμᾶς τὴν ἐπιβεβαίωσε μὲ τὶς αἰσθήσεις του, θὰ ἔχετε ζωὴ αἰώνια. Ἀπ' αὐτὸ φαίνεται πὼς τὰ καταληκτικὰ αὐτὰ λόγια τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου συνδέονται μὲ τὸ περιστατικὸ ποὺ προηγήθηκε, μὲ τὸν Θωμᾶ καὶ τὴν ἀπιστία του. Ὁ Κύριος ἐμφανίστηκε στὸν Θωμᾶ μόνο γιὰ δική του χάρη, ἀλλὰ γιὰ τὴ χάρη ὅλων ἐκείνων ποὺ ἀναζητοῦν τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωὴ. Μὲ τὴν ἐμφάνισή Του στὸν Θωμᾶ ὁ Κύριος βοήθησε ὅλους ἐμᾶς νὰ τὸν πιστέψουμε πιὸ εὐκόλα, ἀναστημένο καὶ ζωντανό. Καὶ μὲ τὴν πίστη αὐτῆ νὰ συμμετάσχουμε στὴν αἰώνια ἀλήθεια καὶ τὴν αἰώνια ζωὴ. Ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, προσθέτει ὁ εὐαγγελιστής. Γιατί ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ; Ἐπειδὴ *«καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδεὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»* (Πράξ. δ' 12). Γιατί *«πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται»* (Ρωμ. 1' 13). Μόνο ἡ ζωὴ ποὺ ἀναζητεῖται καὶ ἀποκτᾶται στὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ εἶναι ἀληθινὴ ζωὴ. Κάθε ἄλλη εἶναι θάνατος καὶ φθορά. Στὴν ἀνυδρῆ ἐρημιὰ τῆς ἀνθρώπινης

ιστορίας, ὁ ἀναστημένος Χριστὸς εἶναι ἡ μόνη σίγουρη πηγὴ νεροῦ πού ξεδιψάει καὶ ἀναζωογονεῖ. Οὔτιδῆποτε ἄλλο θὰ φαίνεται σὰν πηγὴ νεροῦ σὸν ταλαιπωρημένο καὶ διψασμένο ταξιδιώτη, πού δὲν θὰ εἶναι πηγὴ ἀλλὰ τὸ λαμπύρισμα τῆς καυτῆς ἄμμου, μιὰ διαβολικὴ αὐταπάτη.

***

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς ἔχει σχέση μὲ τὸ ἐσωτερικὸ δράμα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ὅποιος θέλει νὰ ἐμφανιστεῖ ὁ ἀναστημένος Κύριος μέσα του, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρέπει νὰ κλειδαμπαρώσει τὴν πόρτα τῆς ψυχῆς του, νὰ τὴν προστατέψει ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Θεόληπτος στὴ Φιλοκαλία: «Ἀποκτήστε σοφία ἀπὸ τὶς μέλισσες. Μὲ τὸ πού θὰ δοῦν σμῆνος ἀπὸ σφῆκες νὰ πετοῦν γύρω τους, μένουν μέσα στὴν κυψέλη κι ἔτσι διαφεύγουν τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τους». Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο οἱ ἀπόστολοι προστατεύτηκαν ἀπὸ τοὺς αἰμοδιψεῖς καὶ ὑλιστές Ἰουδαίους.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀντιπροσωπεύουν κατὰ κάποιο τρόπο τὸν ὑλισμὸ καὶ τὸν αισθησιασμό. Σὲ ψυχὴ ὅμως πού διαφυλάσσεται μὲ ζῆλο καὶ κλειδαμπαρώνεται, ὁ Κύριος θὰ ἐμφανιστεῖ ἐν δόξῃ. Ὁ δοξασμένος Νυμφίος θ' ἀποκαλυφτεῖ τότε στὴ συνετὴ νύμφη. Ὅταν ἐμφανίζεται ὁ Κύριος, ὁ φόβος τοῦ κόσμου ἐξαφανίζεται κι ἡ ψυχὴ εἰρηνεύει. Κι ὄχι μόνο εἰρηνεύει. Ὁ Κύριος φέρνει πάντα μαζί Του

πολλά καὶ διάφορα δῶρα, ὅπως χαρὰ, δύναμη καὶ θάρρος. Ἐδραιώνει τὴν πίστη, ἐνισχύει τὴ ζωὴ.

Ὅταν ὁ Κύριος ἐμφανίζεται καὶ μᾶς παρέχει ὅλ' αὐτὰ τὰ πολύτιμα δῶρα, κάποια ἀμφιβολία ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ κρύβεται σὲ κάποια γωνιὰ τῆς ψυχῆς μας. Ἡ γωνιὰ αὐτὴ ἀντιπροσωπεύει τὸ δύσπιστο Θωμά. Γιὰ νὰ φωτισεῖ καὶ νὰ θερμανθεῖ κι ἡ γωνιὰ αὐτὴ μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου, πρέπει νὰ ἐπιμεινουμε στὴν προσευχὴ καὶ νὰ περιμένουμε μὲ μεγάλη ὑπομονή. Πρέπει νὰ μένουμε κλειδαμπαρωμένοι, προστατευμένοι ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμο, ἀπὸ τὶς σωματικὲς ἐπιθυμίες καὶ ὀρμές. Τότε ὁ Κύριος πού ἀγαπᾷ τὸ ἀνθρώπινο γένος θὰ μᾶς συμπονέσει καὶ θὰ εἰσακούσει τὶς προσευχὲς μας. Θὰ ἐμφανισεῖ ξανά καὶ μὲ τὴ φιλεύσπλαχνη παρουσία Του θὰ φωτίσει καὶ τὴν τελευταία σκοτεινὴ γωνιὰ τῆς ψυχῆς μας. Τότε καὶ μόνο τότε θὰ μπορέσουμε νὰ ποῦμε πὼς εἴμαστε ζωντανὲς ψυχὲς καὶ υἱοὶ Θεοῦ κατὰ χάρη. Κι ὅλ' αὐτὰ μὲ τὴ χάρη τοῦ Κυρίου καὶ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν Ὅποιο πρέπει ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνηση, μαζί μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, τὴν ὁμοούσια καὶ ἀδιαίρετη Τριάδα, τώρα καὶ πάντα καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.